

ГОРАЦИЙ

HORACE: ODES
AND EPODES

Квинт Гораций Флакк
Horace: Odes and Epodes

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=36094525

Horace: Odes and Epodes:

Содержание

CARMINUM	5
I	5
II	7
III	10
IV	12
V	13
VI	14
VII	15
VIII	17
IX	18
X	20
XI	21
XII	22
XIII	25
XIV	26
XV	27
XVI	29
XVII	31
XVIII	33
XIX	34
XX	35
XXI	36
XXII	37

XXIII	39
XXIV	40
XXV	41
XXVI	42
XXVII	43
XXVIII	45
XXIX	47
XXX	48
XXXI	49
XXXII	50
XXXIII	51
XXXIV	52
XXXV	53
XXXVI	55
XXXVII	56
XXXVIII	58
CARMINUM	59
I	59
II	62
III	64
Конец ознакомительного фрагмента.	65

Horace

Horace: Odes and Epodes

CARMINUM LIBER PRIMUS

I

Maecenas atavis edite regibus,
O et praesidium et dulce decus meum,
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse iuvat metaque fervidis
Evitata rotis palmaque nobilis 5
Terrarum dominos evehit ad deos;
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo,
Quidquid de Libycis verritur areis. 10
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros Attalicas condicionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum 15

Mercator metuens otium et oppidi
Laudat rura sui; mox reficit ratis
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici
Nec partem solido demere de die 20
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus nunc ad aquae lene caput sacrae.
Multos castra iuvant et lituo tubae
Permixtus sonitus bellaque matribus
Detestata. Manet sub Iove frigido 25
Venator tenerae coniugis immemor,
Seu visast catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
Me doctarum hederæ præmia frontium
Dis miscent superis, me gelidum nemus 30
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo, si neque tibus
Euterpe cohibet nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quod si me lyricis vatibus inseris, 35
Sublimi feriam sidera vertice.

II

Iam satis terris niviis atque dirae
Grandinis misit pater et rubente
Dextera sacras iaculatus arcis
Terruit urbem,

Terruit gentis, grave ne rediret 5
Saeculum Pyrrhae nova monstra questae,
Omne cum Proteus pecus egit altos
Visere montis,

Piscium et summa genus haesit ulmo,
Nota quae sedes fuerat columbis, 10
Et superiecto pavidae natarunt
Aequore dammae.

Vidimus flavum Tiberim retortis
Litore Etrusco violenter undis
Ire deiectum monumenta regis 15
Templaque Vestae,

Iliae dum se nimium querenti
Iactat ultorem, vagus et sinistra
Labitur ripa Iove non probante uxorius
amnis. 20

Audiet civis acuisse ferrum,
Quo graves Persae melius perirent,
Audiet pugnas vitio parentum
Rara iuventus.

Quem vocet divum populus ruentis 25
Imperi rebus? Prece qua fatigent
Virgines sanctae minus audientem
Carmina Vestam?

Cui dabit partis scelus expiandi
Iuppiter? Tandem venias precamur, 30
Nube candentis umeros amictus,
Augur Apollo;

Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Iocus circum volat et Cupido;
Sive neglectum genus et nepotes 35
Respicis, auctor,

Heu nimis longo satiate ludo,
Quem iuvat clamor galeaeque leves
Acer et Mauri peditis cruentum
Voltus in hostem; 40

Sive mutata iuvenem figura
Ales in terris imitaris almae
Filius Maiaie, patiens vocari
Caesaris ultor,

Serus in caelum redeas, diuque 45
Laetus intersis populo Quirini,
Neve te nostris vitiis iniquum
Ociior aura

Tollat; hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici pater atque princeps, 50
Neu sinas Medos equitare inultos
Te duce, Caesar.

III

Sic te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida sidera,
Ventorumque regat pater
Obstrictis aliis praeter Iapyga,
Navis, quae tibi creditum 5
Debes Vergilium finibus Atticis,
Reddas incolumem precor
Et serves animae dimidium meae.
Illi robur et aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci 10
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus
Nec tristis Hyadas nec rabiem Noti,
Quo non arbiter Hadriae 15
Maior, tollere seu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turbidum et
Infamis scopulos, Acroceraunia? 20
Nequiquam deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impiae
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti 25

Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Post ignem aethera domo
Subductum macies et nova febrium 30
Terris incubuit cohors,
Semotique prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aera
Pennis non homini datis; 35
Perrupit Acheronta Hercules labor.
Nil mortalibus arduist;
Caelum ipsum petimus stultitia, neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Iovem ponere fulmina. 40

IV

Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni,
Trahuntque siccas machinae carinas,
Ac neque iam stabulis gaudet pecus aut arator igni,
Nec prata canis albicant pruinis.
Iam Cytherea choros ducit Venus imminente luna, 5
Iunctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alternò terram quatunt pede, dum gravis Cyclopum
Volcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto
Aut flore terrae quem ferunt solutae; 10
Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
Seu poscat agna sive malit haedo.
Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
Regumque turris. O beate Sesti,
Vitae summa brevis spem nos vetat incohare longam. 15
Iam te premet nox, fabulaeque Manes,
Et domus exilis Plutonia; quo simul mearis,
Nec regna vini sortiere talis
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet iuventus
Nunc omnis et mox virgines tepebunt. 20

V

Quis multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urget odoribus
Grato, Pyrrha, sub antro?
Cui flavam religas comam,

Simplex munditiis? Heu quotiens fidem 5
Mutatosque deos flebit et aspera
Nigris aequora ventis
Emirabitur insolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuum, semper amabilem 10
Sperat, nescius aurae
Fallacis. Miseri, quibus

Intentata nites. Me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti 15
Vestimenta maris deo.

VI

Scriberis Vario fortis et hostium
Victor Maeonii carminis alite,
Quam rem cumque ferox navibus aut equis
Miles te duce gesserit.

Nos, Agrippa, neque haec dicere nec gravem 5
Pelidae stomachum cedere nescii
Nec cursus duplicis per mare Ulixei
Nec saevam Pelopis domum

Conamur, tenues grandia, dum pudor
Imbellisque lyrae Musa potens vetat 10
Laudes egregii Caesaris et tuas
Culpa deterere ingeni.

Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne scripserit, aut pulvere Troico
Nigrum Merionen, aut ope Palladis 15
Tydiden superis parem?

Nos convivia, nos proelia virginum
Sectis in iuvenes unguibus acrium
Cantamus vacui, sive quid urimur,
Non praeter solitum leves. 20

VII

Laudabunt alii claram Rhodon aut Mytilenen
Aut Epheson bimarisque Corinthi
Moenia vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos
Insignis aut Thessala Tempe.
Sunt quibus unum opus est intactae Palladis urbem 5
Carmine perpetuo celebrare et
Undique decerptam fronti praeponere olivam.
Plurimus in Iunonis honorem
Aptum dicet equis Argos ditisque Mycenas.
Me nec tam patiens Lacedaemon 10
Nec tam Larisae percussit campus opimae,
Quam domus Albunae resonantis
Et praeceptus Anio ac Tiburni lucus et uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obscuro deterget nubila caelo 15
Saepe Notus neque parturit imbris
Perpetuo, sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero, seu te fulgentia signis
Castra tenent seu densa tenebit 20
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyaeo
Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristis adfatus amicos:
'Quo nos cumque feret melior fortuna parente, 25

Ibimus, o socii comitesque!

Nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro:

Certus enim promisit Apollo,

Ambiguam tellure nova Salamina futuram.

O fortes peioraque passi 30

Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas;

Cras ingens iterabimus aequor.'

VIII

Lydia, dic, per omnis

Te deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere; cur apricum

Oderit campum, patiens pulveris atque solis?
Cur neque militaris 5

Inter aequalis equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis?

Cur timet flavum Tiberim tangere? Cur olivum
Sanguine viperino

Cautius vitat, neque iam livida gestat armis 10
Bracchia, saepe disco,

Saepe trans finem iaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae

Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Troiae
Funera, ne virilis 15

Cultus in caedem et Lycias proriperet catervas?

IX

Vides ut alta stet nive candidum
Soracte, nec iam sustineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina constiterint acuto.

Dissolve frigus ligna super foco 5
Large reponens atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.

Permitte divis cetera; qui simul
Stravere ventos aequore fervido 10
Deproeliantis, nec cupressi
Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge quaerere et
Quem fors dierum cumque dabit lucro
Adpone, nec dulcis amores 15
Sperne puer neque tu choreas,

Donec virenti canities abest
Morosa. Nunc et campus et areae
Lenesque sub noctem susurri
Composita repetantur hora; 20

Nunc et latentis proditor intimo
Gratus puellae risus ab angulo
Pignusque dereptum lacertis
Aut digito male pertinaci.

X

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus et decorae
More palaestrae,

Te canam, magni Iovis et deorum 5
Nuntium curvaeque lyrae parentem,
Callidum quidquid placuit iocoso
Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci 10
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.

Quin et Atridas duce te superbos
Ilio dives Priamus relicto
Thessalosque ignis et iniqua Troiae 15
Castris fefellit.

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus virgaque levem coerces
Aurea turbam, superis deorum
Gratus et imis. 20

XI

Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
Finem di dederint, Leuconoe, nec Babylonios
Temptaris numeros. Ut melius quidquid erit pati,
Seu pluris hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam,
Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare 5
Tyrrhenum: sapias, vina liques, et spatio brevi
Spem longam reseces. Dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula postero.

XII

Quem virum aut heroa lyra vel acri
Tibia sumis celebrare, Clio?
Quem deum? Cuius recinet iocosa
Nomen imago

Aut in umbrosis Heliconis oris, 5
Aut super Pindo gelidove in Haemo?
Unde vocalem temere insecutae
Orphea silvae,

Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus celeresque ventos, 10
Blandum et auritas fidibus canoris
Ducere quercus.

Quid prius dicam solitis parentis
Laudibus, qui res hominum ac deorum,
Qui mare ac terras variisque mundum 15
Temperat horis?

Unde nil maius generatur ipso,
Nec viget quicquam simile aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores, 20

Proeliis audax; neque te silebo,
Liber, et saevis inimica virgo
Beluis, nec te, metuende certa
Phoebe sagitta.

Dicam et Alciden puerosque Ledaе, 25
Hunc equis, illum superare pugnīs
Nobilem; quorum simul alba nautis
Stella refulsit,

Defluit saxis agitatus humor,
Concidunt venti fugiuntque nubes, 30
Et minax, quod sic voluere, ponto
Unda recumbit.

Romulum post hos prius an quietum
Pompili regnum memorem an superbos
Tarquini fascis dubito, an Catonis 35
Nobile letum.

Regulum et Scauros animaeque magnae
Prodigum Paullum superante Poeno
Gratus insigni referam camena
Fabriciumque. 40

Hunc, et incomptis Curium capillis
Utilem bello tulit, et Camillum
Saeva paupertas et avitus apto
Cum lare fundus.

Crescit occulto velut arbor aevo 45
Fama Marcelli; micat inter omnis
Iulium sidus velut inter ignis
Luna minores.

Gentis humanae pater atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni 50
Caesaris fati data: tu secundo
Caesare regnes.

Ille seu Parthos Latio imminentis
Egerit iusto domitos triumpho,
Sive subiectos Orientis orae 55
Seras et Indos,

Te minor latum reget aequus orbem;
Tu gravi curru quaties Olympum,
Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis. 60

XIII

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roseam, cerea Telephi
Laudas brachia, vae meum
Fervens difficili bile tumet iecur.
Tum nec mens mihi nec color 5
Certa sede manet, umor et in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, seu tibi candidos
Turparunt umeros immodicae mero 10
Rixae, sive puer furens
Impressit memorem dente labris notam.
Non, si me satis audias,
Speres perpetuum dulcia barbare
Laedentem oscula, quae Venus 15
Quinta parte sui nectaris imbuit.
Felices ter et amplius,
Quos inrupta tenet copula nec malis
Divolsus querimoniis
Suprema citius solvet amor die. 20

XIV

O navis, referent in mare te novi
Fluctus! O quid agis? Fortiter occupa
Portum! Nonne vides ut
Nudum remigio latus

Et malus celeri saucius Africo 5
Antemnaeque gemant, ac sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius

Aequor? Non tibi sunt integra lintea,
Non di, quos iterum pressa voces malo. 10
Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,

Iactes et genus et nomen inutile,
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. Tu, nisi ventis 15
Debes ludibrium, cave.

Nuper sollicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium curaque non levis,
Interfusa nitentis
Vites aequora Cycladas. 20

XV

Pastor cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenen perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
 Ventos ut caneret fera

Nereus fata: 'Mala ducis avi domum, 5
Quam multo repetet Graecia milite,
Coniurata tuas rumpere nuptias
 Et regnum Priami vetus.

Heu heu, quantus equis, quantus adest viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae 10
Genti! Iam galeam Pallas et aegida
 Currusque et rabiem parat.

Nequiquam Veneris praesidio ferox
Pectes caesariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides; 15
 Nequiquam thalamo gravis

Hastas et calami spicula Cnosii
Vitabis strepitumque et celerem sequi
Aiacem: tamen, heu, serus adulteros
 Crines pulvere collines. 20

Non Laertiaden, exitium tuae
Genti, non Pylum Nestora respicis?
Urgent impavidi te Salaminus
Teucer, te Sthenelus, sciens

Pugnae, sive opus est imperitare equis, 25
Non auriga piger. Merionen quoque
Nosces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides, melior patre,

Quem tu, cervus uti vallis in altera
Visum parte lupum graminis immemor 30
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuae.

Iracunda diem proferet Ilio
Matronisque Phrygum classis Achillei:
Post certas hiemes uret Achaicus 35
Ignis Iliacas domos.'

XVI

O matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminosis cumque voles modum
Pones iambis, sive flamma
Sive mari libet Hadriano.

Non Dindymene, non adytis quatit 5
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber aequae, non acuta
Sic geminant Corybantes aera,

Tristes ut irae, quas neque Noricus
Deterret ensis nec mare naufragum 10
Nec saevus ignis nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Desectam et insani leonis 15
Vim stomacho adposuisse nostro.

Irae Thyesten exitio gravi
Stravere et altis urbibus ultimae
Stetere causae cur perirent
Funditus imprimeretque muris 20

Hostile aratrum exercitus insolens.
Compesce mentem! Me quoque pectoris
Temptavit in dulci iuventa
Fervor et in celeres iambos

Misit furem; nunc ego mitibus 25
Mutare quaero tristia, dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis animumque reddas.

XVII

Velox amoenum saepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus et igneam
Defendit aestatem capellis
Usque meis pluviosque ventos.

Impune tutum per nemus arbutos 5
Quaerunt latentis et thyma deviae
Olentis uxores mariti,
Nec viridis metuunt colubras

Nec Martialis haediliae lupos,
Utcumque dulci, Tyndari, fistula 10
Valles et Usticae cubantis
Levia personuere saxa.

Di me tuentur, dis pietas mea
Et Musa cordist. Hic tibi copia
Manabit ad plenum benigno 15
Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle Caniculae
Vitabis aestus et fide Teia
Dices laborantis in uno
Penelopen vitreamque Circen; 20

Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra, nec Semeleius
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia, nec metues protervum

Suspecta Cyrum, ne male dispari 25
Incontinentis iniciat manus
Et scindat haerentem coronam
Crinibus immeritamque vestem.

XVIII

Nullam, Vare, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis et moenia Catili.
Siccis omnia nam dura deus proposuit neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militiam aut pauperiem crepat? 5
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
Ac ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata, monet Sithoniis non levis Euhius,
Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum 10
Discernunt avidi. Non ego te, candide Bassareu,
Invitum quatiam nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. Saeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae subsequitur caecus amor sui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem 15
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

XIX

Mater saeva Cupidinum

Thebanaeque iubet me Semelae puer

Et lasciva Licentia

Finitis animum reddere amoribus.

Urit me Glyceræ nitor, 5

Splendentis Pario marmore purius;

Urit grata protervitas

Et voltus nimium lubricus adspici.

In me tota ruens Venus

Cyprum deseruit, nec patitur Scythas 10

Et versis animosum equis

Parthum dicere nec quæ nihil attinent.

Hic vivum mihi caespitem, hic

Verbenas, pueri, ponite turaque

Bimi cum patera meri: 15

Mactata veniet lenior hostia.

XX

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
Conditum levi, datus in theatro
Cum tibi plausus,

Care Maecenas eques, ut paterni 5
Fluminis ripae simul et iocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.

Caecubum et prelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae 10
Temperant vites neque Formiani
Pocula colles.

XXI

Dianam tenerae dicite virgines,
Intonsum, pueri, dicite Cynthium
Latonamque supremo
Dilectam penitus Iovi.

Vos laetam fluviis et nemorum coma, 5
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis aut viridis Cragi;

Vos Tempe totidem tollite laudibus
Natalemque, mares, Delon Apollinis 10
Insignemque pharetra
Fraternaque umerum lyra.

Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
Pestemque a populo et principe Caesare in
Persas atque Britannos 15
Vestra motus aget prece.

XXII

Integer vitae scelerisque purus
Non eget Mauris iaculis neque arcu
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetra,

Sive per Syrtis iter aestuosas, 5
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum vel quae loca fabulosus
Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen et ultra 10
Terminum curis vagor expeditis,
Fugit inermem,

Quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aesculetis
Nec Iubae tellus generat, leonum 15
Arida nutrix.

Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aestiva recreatur aura,
Quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urget; 20

Pone sub curru nimium propinqui
Solis in terra domibus negata:
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII

Vitas hinuleo me similis, Chloe,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem non sine vano
Aurarum et siluae metu.

Nam seu mobilibus veris inhorruit 5
Adventus foliis, seu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde et genibus tremit.

Atqui non ego te tigris ut aspera
Gaetulusve leo frangere persequor: 10
Tandem desine matrem
Tempesta sequi viro.

XXIV

Quis desiderio sit pudor aut modus
Tam cari capitis? Praecepit lugubris
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quintilium perpetuus sopor 5
Urget! Cui Pudor et Iustitiae soror,
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?

Multis ille bonis flebilis occidit,
Nulli flebilior quam tibi, Vergili. 10
Tu frustra pius heu non ita creditum
Poscis Quintilium deos.

Quid? si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem,
Num vanae redeat sanguis imagini, 15
Quam virga semel horrida,

Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi?
Durum: sed levius fit patientia,
Quidquid corrigerest nefas. 20

XXV

Parcius iunctas quatiunt fenestras
Iactibus crebris iuvenes protervi,
Nec tibi somnos adimunt, amatque
Ianua limen,

Quae prius multum facilis movebat 5
Cardines. Audis minus et minus iam:
'Me tuo longas pereunte noctes,
Lydia, dormis?'

Invicem moechos anus arrogantis
Flebis in solo levis angiportu, 10
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento,

Cum tibi flagrans amor et libido,
Quae solet matres furiare equorum,
Saeviet circa iecur ulcerosum, 15
Non sine questu,

Laeta quod pubes hedera virenti
Gaudeat pulla magis atque myrto,
Aridas frondes hiemis sodali
Dedicet Hebro. 20

XXVI

Musis amicus tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis, quis sub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,

Quid Tiridaten terreat, unice 5
Securus. O quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,

Pimplei dulcis. Nil sine te mei
Prosunt honores: hunc fidibus novis, 10
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuasque decet sorores.

XXVII

Natis in usum laetitiae scyphis
Pugnare Thracumst: tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

Vino et lucernis Medus acinaces 5
Immane quantum discrepat: impium
Lenite clamorem, sodales,
Et cubito remanete presso.

Voltis severi me quoque sumere
Partem Falerni? Dicat Opuntiae 10
Fratr Megillae quo beatus
Volnere, qua pereat sagitta.

Cessat voluntas? Non alia bibam
Mercede. Quae te cumque domat Venus,
Non erubescendis adurit 15
Ignibus ingenuoque semper

Amore peccas. Quidquid habes, age,
Depone tutis auribus. A miser,
Quanta laborabas Charybdi,
Digne puer meliore flamma! 20

Quae saga, quis te solvere Thessalis

Magus venenis, quis poterit deus?

Vix inligatum te triformi

Pegasus expediet Chimaera.

XXVIII

Te maris et terrae numeroque carentis arenae
Mensorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera, nec quicquam tibi prodest
Aerias temptasse domos animoque rotundum 5
Percurrisse polum morituro.
Occidit et Pelopis genitor, conviva deorum,
Tithonusque remotus in auras
Et Iovis arcanis Minos admissus, habentque
Tartara Panthoiden iterum Orco 10
Demissum, quamvis clipeo Troiana refixo
Tempora testatus nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atrae,
Iudice te non sordidus auctor
Naturae verique. Sed omnes una manet nox 15
Et calcanda semel via leti.
Dant alios Furiae torvo spectacula Marti,
Exitios avidum mare nautis;
Mixta senum ac iuvenum densentur funera; nullum
Saeva caput Proserpina fugit: 20
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare: sic, quodcumque minabitur Eurus 25

Fluctibus Hesperiiis, Venusinae
Plectantur silvae te sospite, multaque merces,
Unde potest, tibi defluat aequo
Ab Iove Neptunoque sacri custode Tarenti.
Neglegis immeritis nocituram 30
Postmodo te natis fraudem committere? Fors et
Debita iura vicesque superbae
Te maneant ipsum: precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla resolvent.
Quamquam festinas, non est mora longa; licebit 35
Iniecto ter pulvere curras.

XXIX

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis et acrem militiam paras
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribilique Medo

Nectis catenas? Quae tibi virginum 5
Sponso necato barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,

Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? Quis neget arduis 10
Pronos relabi posse rivos
Montibus et Tiberim reverti,

Cum tu coemptos undique nobilis
Libros Panaeti Socraticam et domum
Mutare loricis Hiberis, 15
Pollicitus meliora, tendis ?

XXX

O Venus, regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron et vocantis
Ture te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.

Fervidus tecum puer et solutis 5
Gratiae zonis properentque Nymphae
Et parum comis sine te Iuventas
Mercuriusque.

XXXI

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates? Quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? Non opimae
Sardiniae segetes feracis,

Non aestuosae grata Calabriae 5
Armenta, non aurum aut ebur Indicum,
Non rura, quae Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.

Premant Calena falce quibus dedit
Fortuna vitem, dives et aureis 10
Mercator exsiccet culullis
Vina Syra reparata merce,

Dis carus ipsis, quippe ter et quater
Anno revisens aequor Atlanticum
Impune. Me pascunt olivae, 15
Me cichorea levesque malvae.

Frui paratis et valido mihi,
Latoe, dones et precor integra
Cum mente nec turpem senectam
Degere nec cithara carentem. 20

XXXII

Poscimur. Siquid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod et hunc in annum
Vivat et pluris, age dic Latinum,
 Barbite, carmen,

Lesbio primum modulate civi, 5
Qui ferox bello tamen inter arma,
Sive iactatam religarat udo
 Litore navim,

Liberum et Musas Veneremque et illi
Semper haerentem puerum canebat, 10
Et Lycum nigris oculis nigroque
 Crine decorum.

O decus Phoebi et dapibus supremi
Grata testudo Iovis, o laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salve 15
 Rite vocanti!

XXXIII

Albi, ne doleas plus nimio memor
Immitis Glycerae, neu miserabilis
Decantes elegos, cur tibi iunior
Laesa praeniteat fide.

Insignem tenui fronte Lycorida 5
Cyri torret amor, Cyrus in asperam
Declinat Pholoen; sed prius Apulis
Iungentur capreae lupis

Quam turpi Pholoe peccet adultero.
Sic visum Veneri, cui placet impares 10
Formas atque animos sub iuga aenea
Saevo mittere cum ioco.

Ipsam me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae 15
Curvantis Calabros sinus.

XXXIV

Parcus deorum cultor et infrequens,
Insanientis dum sapientiae
Consultus erro, nunc retrorsum
Vela dare atque iterare cursus

Cogor relictos. Namque Diespiter, 5
Igni corusco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantis
Egit equos volucremque currum,

Quo bruta tellus et vaga flumina,
Quo Styx et invisi horrida Taenari 10
Sedes Atlanteusque finis
Concutitur. Valet ima summis

Mutare et insignem attenuat deus,
Obscura promens; hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto 15
Sustulit, hic posuisse gaudet.

XXXV

O diva, gratum quae regis Antium,
Praesens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus vel superbos
Vertere funeribus triumphos,

Te pauper ambit sollicita prece 5
Ruris colonus, te dominam aequoris
Quicumque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.

Te Dacus asper, te profugi Scythae
Urbesque gentesque et Latium ferox 10
Regumque matres barbarorum et
Purpurei metuunt tyranni,

Iniurioso ne pede proruas
Stantem columnam, neu populus frequens
Ad arma cessantis, ad arma 15
Concitet imperiumque frangat.

Te semper anteit saeva Necessitas,
Clavos trabalis et cuneos manu
Gestans aena, nec severus
Uncus abest liquidumque plumbum. 20

Te Spes et albo rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,
Utrumque mutata potentis
Veste domos inimica linquis.

At volgus infidum et meretrix retro 25
Periura cedit, diffugiunt cadis
Cum faece siccatis amici
Ferre iugum pariter dolosi.

Serves iturum Caesarem in ultimos
Orbis Britannos et iuvenum recens 30
Examen Eois timendum
Partibus Oceanoque rubro.

Eheu cicatricum et sceleris pudet
Fratrumque. Quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manum iuventus 35

Metu deorum continuit? quibus
Pepercit aris? O utinam nova
Incude diffingas retusum in
Massagetis Arabasque ferrum! 40

XXXVI

Et ture et fidibus iuvat

Placare et vituli sanguine debito
Custodes Numidae deos,

Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
Caris multa sodalibus, 5

Nulli plura tamen dividit oscula
Quam dulci Lamiae, memor
Actae non alio rege puertiae
Mutataeque simul togae.

Cressa ne careat pulchra dies nota, 10
Neu promptae modus amphorae

Neu morem in Salium sit requies pedum,
Neu multi Damalis meri

Bassum Threicia vincat amystide,
Neu desint epulis rosae 15

Neu vivax apium neu breve lilium.
Omnes in Damalin putris

Deponent oculos, nec Damalis novo
Divelletur adultero,

Lascivis hederis ambitiosior. 20

XXXVII

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus, nunc Saliaribus
Ornare pulvinar deorum
Tempus erat dapibus, sodales.

Antehac nefas depromere Caecubum 5
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementis ruinas
Fusus et imperio parabat

Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens 10
Sperare fortunaque dulci
Ebria. Sed minuit furorem

Vix una sospes navis ab ignibus,
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores 15
Caesar, ab Italia volentem

Remis adurgens, accipiter velut
Mollis columbas aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae, daret ut catenis 20

Fatale monstrum. Quae generosius
Perire quaerens nec muliebriter
Expavit ensem nec latentis
Classe cita reparavit oras.

Ausa et iacentem visere regiam 25
Vultu sereno, fortis et asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum,

Deliberata morte ferocior,
Saevis Liburnis scilicet invidens 30
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

XXXVIII

Persicos odi, puer, apparatus;
Displicent nexae philyra coronae;
Mitte sectari, rosa quo locorum
Sera moretur.

Simplici myrto nihil adlabores 5
Sedulus curo: neque te ministrum
Dedecet myrtus neque me sub arta
Vite bibentem.

CARMINUM LIBER SECUNDUS

I

Motum ex Metello consule civicum
Bellique causas et vitia et modos
Ludumque Fortunae gravisque
Principum amicitias et arma

Nondum expiatis uncta cruoribus, 5
Periculosae plenum opus aleae,
Tractas et incedis per ignis
Suppositos cineri doloso.

Paullum severae Musa tragoediae
Desit theatris; mox ubi publicas 10
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,

Insigne maestis praesidium reis
Et consulenti, Pollio, Curiae,
Cui laurus aeternos honores 15
Delmatico peperit triumpho.

Iam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis auris, iam litui strepunt,
Iam fulgor armorum fugacis
Terret equos equitumque voltus. 20

Audire magnos iam videor duces,
Non indecoro pulvere sordidos,
Et cuncta terrarum subacta
Praeter atrocem animum Catonis.

Iuno et deorum quisquis amicior 25
Afris inulta cesserat impotens
Tellure victorum nepotes
Rettulit inferias Iugurthae.

Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris impia proelia 30
Testatur auditumque Medis
Hesperiae sonitum ruinae?

Qui gurges aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Daunia
Non decoloravere caedes? 35
Quae caret ora cruore nostro?

Sed ne relictis, Musa procax, iocis
Caeae retractes munera neniae,
Mecum Dionaeo sub antro

Quaere modos leviore plectro.

II

Nullus argento color est avaris
Abdito terris, inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius aevo, 5
Notus in fratres animi paterni;
Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis 10
Gadibus iungas et uterque Poenus
Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis et aquosus albo 15
Corpore languor.

Redditum Cyri solio Phraaten
Dissidens plebi numero beatorum
Eximit Virtus populumque falsis
Dedocet uti 20

Vocibus, regnum et diadema tutum
Deferens uni propriamque laurum,
Quisquis ingentis oculo inretorto
Spectat acervos.

III

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Laetitia, moriture Delli,

Seu maestus omni tempore vixeris, 5
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.

Quo pinus ingens albaque populus
Umbram hospitem consociare amant 10
Ramis? Quid obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.